

УДК 81'374.2:63:004.087

Ярмола О.В., Лобачова С.В., Велика К.І.
Білоцерківський національний аграрний університет

МЕТОДИКА СТВОРЕННЯ РЕЄСТРУ ТА СЛОВНИКОВОЇ СТАТТІ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ЕЛЕКТРОННОГО ГАЛУЗЕВОГО БАГАТОМОВНОГО ІНТЕРАКТИВНОГО СЛОВНИКА

Анотація. Перекладні термінологічні словники виконують функцію інструмента перекладу науково-технічного тексту, який неможливий без перекладного словника. Для науково-технічного перекладу, як одного із видів міжнародної комунікації, важливим питанням залишається розвиток термінографії і лексикографії. Досі існує потреба в розробленні методики укладання словників і створення електронних перекладних термінологічних галузевих словників, де основною мовою перекладу є українська. У статті проаналізовано досвід укладання паперових перекладних багатомовних галузевих словників, що може слугувати допомогою при укладанні електронного словника. З'ясовано джерела літератури, які можуть бути застосовані для складання словникового реєстру. Проаналізовано вже видані паперові перекладні сільськогосподарські словники з такими мовами перекладу як: українська, російська та англійська. Основна увага приділена українсько-англійським-англійсько-українським словникам. Дослідження пов'язане із процесом складання реєстру, відбору реєстрових слів та укладання словникової статті для перекладного електронного галузевого багатомовного інтерактивного словника. Встановлено об'єми реєстру для початкової роботи та запропоновано структур подачі словникової статті в електронному словнику. Визначено методи відбору слів та вирішено основні проблеми перекладу словосполучень, аббревіатур та безеквівалентної лексики, що відібрано для реєстру словника.

Ключові слова: електронний словник, реєстр, словникова стаття, сільськогосподарський, переклад.

Yarmola Olexandr, Lobachova Svitlana, Velyka Kateryna
Bila Tserkva National Agrarian University

THE RESEARCH OF REGISTER AND VOCABULARY ENTRY COMPILING METHODOLOGY IN THE PROCESS OF ELECTRONIC INTERACTIVE MULTILINGUAL DICTIONARY OF INDUSTRIAL TERMS COMPOSING

Summary. Dictionaries of industrial terms are of great importance now days. They are used by translators being the main tools of scientific and industrial text translation and it would be impossible without them in the process of international communication. The matter of lexicography and terminology development is still important for scientists. There is a need of electronic dictionary compiling methodology and its programming where the main languages of translation are Ukrainian and English. The article highlights the matters of an electronic interactive multilingual dictionary of industrial terms and the tradition of electronic dictionaries compiling. The literary sources have been analyzed especially published agricultural paper dictionaries (with such languages of translation as: Ukrainian, Russian, English), articles and manuals for students. The main attention is paid to Ukrainian-English/English-Ukrainian dictionaries. As a result it is possible to enrich the register and vocabulary lexicon as well as the research is connected with the selection and accumulation of lexis, presentation of vocabulary entry. All processes are interconnected and it is required to follow the lexicography rules of dictionary compiling. The basis of any dictionary consists of register but examined electronic dictionary contains agricultural terms and each word of register has its own vocabulary entry with certain structure. The primary volume of the electronic dictionary register has been determined and the form of vocabulary entry has been proposed. The register lexicon selection methods have been studied. The translation problems with word combinations, abbreviations and words without direct equivalents have been solved through their correct presentation in the vocabulary entry.

Keywords: electronic dictionary, register, vocabulary entry, agricultural, translation, selection methods, dictionaries of industrial terms.

Постановка проблеми. Наука дала багато різних благ людству, а науковці у свою чергу не зупиняються на досягнутому. Кожного дня в різних кутках нашої планети з'являються нові винаходи, які спрощують та покращують наше існування. Потреба у використанні технологічних благ є у всіх країн світу, які намагаються розширювати ділові, наукові, культурні контакти. Україна не є винятком. З'явилась потреба в комунікації і як унаслідок цього – створення перекладних галузевих термінологічних словників адже терміни є понятійною мовою науки. Перекладні термінологічні словники виконують функцію інструмента перекладу науково-технічного тексту, який неможливий без перекладного словника.

Для науково-технічного перекладу, як одного із видів міжнародної комунікації, важливим питанням залишається розвиток термінографії і лексикографії. Досі існує потреба в розробленні методики укладання словників і створення електронних перекладних термінологічних галузевих словників, де основною мовою перекладу є українська.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням укладання словників цікавляться багато науковців. Зокрема, було з'ясовано, що укладання перекладних галузевих словників досліджують: В. Рижкова., А. Величко, Л. Конопляник, Н. Захлюпана, О. Максимів, М. Стельмах, І. Яремчик, З. Партико, Г. Воронка. Проблемою

терміносистеми, відбору термінів і їх перекладом займаються: Л. Білозерська, К. Тішечкіна, О. Кучеренко, Я. Войтович, Б. Шуневич, Є. Белан, Л. Симоненко та інші.

Проаналізувавши наукову літературу в укладанні та виданні перекладних сільськогосподарських термінологічних галузевих словників, можемо навести наступні результати: «Тематичний англо-український – українсько-англійський сільськогосподарський словник» [26], «Англо-український українсько-англійський словник базових аграрних термінів» [19], «Англійсько-українсько-російський словник скорочень з аграрної інженерії» [20], «Термінологічний словник [25], Agricultural dictionary English-Ukrainian» [20], «Англійсько-український сільськогосподарський словник. Agricultural dictionary English-Ukrainian» [24], «Українсько-англійський словник термінів сільськогосподарської техніки. Ukrainian – English Dictionary of Agricultural Machinery Terms» [15], «Англійсько-французько-німецько-український словник термінології Європейського Союзу» [1], «Англо-русский словарь по агрономии и агропочвоведению. – English-Russian dictionary on Agronomy and Soil sciences» [4], «Англо-русский сельскохозяйственный словарь» [6] та інші.

Мета цієї статті полягає у вивченні основних принципів формування і підбору реєстрової лексики, укладання словникових статей і перекладу термінів.

Предметом дослідження даної статті є українсько-англійські-англійсько-українські паперові перекладні сільськогосподарські словники, перекладні статті науково-викладацького колективу БНАУ, сільськогосподарські підручники та навчальні посібники, які можуть стати джерелом створення реєстру для *електронного галузевого багатомовного інтерактивного словника*.

Виділення раніше невирішених частин проблеми. На жаль, на даний час існує дуже мала кількість електронних перекладних словників, де основною мовою перекладу є українська. Саме ця проблема є нагальною та актуальною і потребує нашого розгляду у цій статті. Особливу увагу привертає проблема відбору термінів до реєстру і принципи укладання словникової статті для таких типів словників.

Виклад основного матеріалу. Створення *електронного галузевого багатомовного інтерактивного словника* – це складний і довготривалий процес. Яким має бути словник і для кого він призначений – це ті визначальні моменти, які зумовлюють добір термінів до реєстру.

При формуванні реєстру важливо враховувати тип макроструктури словника, що будується переважно на способі організації лем. Існує орфографічна норма для початкових форм реєстрових слів, а для змінюваних частин мови є спеціальна норма запису. При укладанні перекладного словника з певної галузі науки важливо вказувати варіанти реєстрового слова і ті, що складається з найновіших загальноживаних форм та відповідників науково-технічної літературної мови. При відсутності певної лексеми, утворюється відповідна до неї форма терміна [5, с. 1–3].

Відбір лексики для реєстру та систематизування її за абетко-гніздовим принципом займає багато часу, адже особливістю даного *електрон-*

ного галузевого багатомовного інтерактивного словника є те, що він багатомовний. Для наочності обрано зміщення лем вліво як алфавітний порядок подання з виділенням кожної статті. Оскільки цей словник є галузевим, термінологія відбирається лише з певної галузі науки та дисциплін, що викладаються в сільськогосподарських вищих закладах освіти. Такий словник зорієнтований в першу чергу на студентів сільськогосподарських вузів, що вивчають іноземну мову, на перекладачів, фахівців і науковців, які знайомляться з науково-технічними текстами в оригіналі.

Об'єм словника визначається від потреб користувачів. Для початку буде створено реєстр для перекладного двостороннього словника мінімуму (до 8 тис. слів з основними мовами перекладу: українська, англійська), потім середній (від 8 до 30 тис., мови перекладу: українська, англійська, російська), а в кінцевому результаті повинен бути великий багатомовний словник (від 30 тис., мови перекладу: українська, англійська, російська, німецька).

На початку нашої роботи, було проаналізовано методи підбору слів-термінів і визначено, що для реєстру загального перекладного словника варто застосовувати принцип усереднення, запропонований Ю. Карауловим [9, с. 19].

З. Партико описує декілька способів відбору лексики. За першим основним способом відбирають словники, які належать до однієї галузі науки. Лексику цих словників визначають за частотою вживаності та виділяють ту, що входить до всіх словників за допомогою методу «концентричних кіл». Лексику, яку містять усі словники, крім одного записують у лівому колі, у правому – слова, що входять до всіх, крім двох, словників. У місці перетину двох кіл записують найбільш поширену лексику, яка входить до всіх без винятку.

За іншим методом виокремлюють основні картини світу [14]. Серед сільськогосподарських термінів, на думку К. Тішечкіна, можна виділити наступні тематичні групи (за картиною світу): 1) техніка, зняряддя праці, 2) приміщення, 3) працівники, 4) назви тварин та рослин, 5) хвороби рослин та тварин, 6) найменування, які стосуються розмноження тварин. 7) способи обробітку землі, 8) процеси, що стосуються розведення тварин та їх утримування [21, с. 232–237].

Третій спосіб відбору лексики передбачає поєднання наведених вище методів, коли найбільш поширену лексику записують із частотних словників, а найменш поширену, що описує навколишній світ – із основних картин світу [14]. Цей останній метод як найкраще підходить для створення реєстру *електронного галузевого багатомовного інтерактивного словника*.

З поміж термінів, які були відібрані до словникового реєстру, зустрічаються як прості так і складні словосполучення, а також наявні аббревіатури. Вся лексика безпосередньо стосуються галузі сільського господарства. Для відбору термінів до реєстру слугували наступні джерела: 1) *перекладні словники*, вже вище зазначених авторів, але для нашої роботи ми визначили з поміж них 4 основних: «Тематичний англо-український – українсько-англійський сільськогосподарський словник», «Англо-україн-

ський українсько-англійський словник базових аграрних термінів», «Українсько-англійський словник термінів сільськогосподарської техніки. Ukrainian – English Dictionary of Agricultural Machinery Terms», «Англійсько-українсько-російський словник скорочень з аграрної інженерії»; 2) *підручники і методичні посібники*, які розраховані на вивчення іноземної мови студентами сільськогосподарських вузів: «English for Future Agronomists» [22], «Bachelor English course for technical and agrobiological specialities» [16], «English for students of agriculture» [18], «Career paths: AGRICULTURE» [27], «Profound English for the students of agriculture» [2], «Іноземна мова за професійним спрямуванням» [3], «English» [23], «Англійська мова: методичний посібник для студентів вищих аграрних закладів освіти» [13], «Англійська мова. Навчальний посібник» [11], «Англійська мова. Навчальний посібник для студентів вищих аграрних закладів

освіти» [12] 3) *перекладні статті та наукові праці наступних авторів*: Т. Царенко, В. Хахула, Л. Карпук, А. Марченко, Л. Козак, М. Войтовик, С. Кубрак, Ж. Вдовиченко, Ю. Куманська, О. Олешко, В. Масальський та інші.

При створенні словникової статті прикладом слугуватимуть роботи В. Рижкової, А. Величко і Л. Конопляника, оскільки вони пропонують побудову словникової статті для перекладного багатомовного термінологічного словника складати з наступних елементів: 1) заголовне слово, 2) транскрипція терміна, 3) переклад терміна українською та іншими мовами, 4) визначення терміна англійською мовою, 5) назви джерела (де було взято визначення), 6) приклади вживання терміна, 7) назва джерела, з якого було взято приклад, 8) ілюстрація до терміна [10, с. 81; 17, с. 75–82].

Електронний словник візуально буде відрізнятися від паперової версії, але сама словникова стаття матиме таку ж структуру.

<p>sapling (agr.) noun (un.)</p>	<p>/ˈsæplɪŋ/</p>	<p>– a young tree (Cambridge dictionary)[28]</p>	<p>– (укр.) молоде дерево / (рос.) побег, молодое деревце</p>
		<p>When the hole was ready my mummy put some fertilizer into it and placed one sapling in to the hole. (Profound English for the students of agriculture) [2]</p>	

Важче скласти словникову статтю для термінів-словосполучень і тих, що утворені з декількох компонентів, наприклад: **watery fertilizer**,

to dress with fertilizer, mean of germination time. Транскрипція буде подана лише для ключового слова: **fertilizer** або **germination**.

<p>fertilizer (agr.) noun (un.)</p> <p>word combinations – watery fertilizer – to dress with fertilizer</p>	<p>/ˈfɜːtɪlaɪzə/</p>	<p>– a natural or chemical substance that is spread on the land or given to plants, to make plants grow well (Cambridge dictionary) [28]</p>	<p>– (укр.) добриво / (рос.) удобрение, минеральное удобрение, оплодотворитель, удобрительный тук</p> <p>словосполучення – (укр.) рідке добриво / (рос.) жидкое удобрение – (укр.) підгодовувати добривом / (рос.) подкармливать удобрением</p>
		<p>1) Add fertilizer to enrich the soil. 2) Fertilizer promotes leaf growth. (https://woordhunt.ru/word/fertilizer)</p>	

Терміни-словосполучення є найскладнішими не тільки для подачі в словниковій статті, але й для перекладу тому, що спочатку потрібно його правильно перекласти, а потім записувати до словнику. Під час інтерпретації таких термінів важливо знати порядок перекладу. Спочатку починають з останнього слова, потім з права на ліво перекладають компоненти, що знаходяться перед ним, враховуючи зв'язки між компонентами [7, с. 8–10]. Наприклад, при пе-

рекладі **mean of germination time** спочатку перекладаємо **germination time** – час проростання, потім **mean** – значення. Знаючи українську термінологію отримуємо переклад «середній час проростання».

Складні у подачі словникової статті і ті словосполучення, які складаються більше ніж з двох слів: **mean integrated soil moisture tension, maximum hydroscopic moisture**. Знову доводиться визначати ключові слова у словосполученні.

moisture (agr.) noun (un.) word combinations mean integrated soil moisture tension (MIST) maximum hydroscopic moisture (MHC)	/'mɔɪstʃə'/	– a liquid such as water in the form of very small drops, either in the air, in substance, or on a surface (Cambridge dictionary)[27]	– (укр.) вологість / (рос.) влага, влажность, сырость словосполучення – (укр.) середня насиченість ґрунту волоگوю (СНГВ) / (рос.) средняя натяженность почвенной влаги – (укр.) максимальна гігроскопічність (МГВ) / (рос.) максимальная гигроскопичность
		These plants suck moisture from the soil. (https://woordhunt.ru/ word/fertilizer)	

Терміни **mean integrated soil moisture tension, maximum hydroscopic moisture** є аббревіатурою MIST і МНС. Такі аббревіатури перекладаються чотирма способами: 1) відповідним скороченням мови перекладу, 2) відповідною повною формою слова або словосполучення, після розкодування повного слова аббревіатури, 3) транскодуванням, 4) транс кодуванням повної форми мови оригіналу [8, с. 282], але такий спосіб застосовується дуже рідко і використовується для назв підприємств та компаній. Для даного типу словника найбільше підходить 1 і 2 спосіб

перекладу тому, що назви компаній і підприємств не входять до реєстрової бази словника.

При перекладі термінів важливе розуміння контексту. Більшість термінів багатозначні і мають різні значення в різних галузях науки і техніки, а інколи навіть і в одній і тій же галузі. Просте загальновідоме слово **water** (іменник) перекладається як «вода», але в сільському господарстві має ще декілька значень, залежно від контексту, і набуває значення терміна **to water** (як дієслово), що може означати «поливати» або «поїти тварин». Такі слова теж варто подавати в словниковій статті з поясненням.

water (agr.) noun (un.) – to water (verb)	/'wɔ:tə/	– a colorless, transparent, odorless, tasteless liquid that forms the seas, lakes, rivers and rain, and is the basis of the fluids of living organisms (Oxford dictionary) [29]	– (укр.) вода / (рос.) вода – (укр.) поливати / (рос.) полить – (укр.) поїти тварин / (рос.) поить животных
		The water in the bay was as even as glass (Oxford dictionary) [29]	to water a garden to water livestock

Під час роботи з термінами і складанням словникової статті виникають проблеми при передачі без еквівалентної лексики. Так як за правилами науково-технічного перекладу еквіваленти терміну мови оригіналу передаються еквівалентами мови перекладу. Але знову не завжди в мові перекладу можна знайти однозначні еквіваленти, особливо, коли не існує словників в українській мові, наприклад: українсько-англійських-англійсько-українських словників з фітопатології не має. Так слово «гниль» з англійської мови перекладається синонімічним рядом в російському словнику з фітопатології. Але в оригіналі написані наступні хвороби: rot, decay, doze, dote, mold, stain, spot, wilt. Наприклад: bacterial rot, fusarium oxysporum basal rot – «гниль бактеріальна, гниль фітофторозна», bacterial spot – «пятнистость бактеріальна», але botrytis brown stain – «гниль серая», слова stain, spot у словнику знаходимо переклад – п'ятно. І знову хворобу grey mould – теж як «гниль серая»; septoria leaf spot – «гниль белая», anthracnose – окрім назви «антракноз» також перекладають як «гниль корней». Southern sclerotium wilt – «гниль южная склероціальна».

Як ми бачимо при складанні реєстру, словникової статті та їх перекладу виконується нелегка робота.

Висновки. Створення реєстру для будь-якого словника є досить складним і емким процесом, який вимагає часу, зусиль і знань в різних галузях науки, зокрема: лінгвістиці, термінографії, лексикографії та сільському господарстві. Всі процеси взаємопов'язані і потребують дотримання структури алгоритму складання словників, так як це вимагає лексикографія. Основа словника складається з реєстрових слів, у випадку нашого електронного словника – це терміни сільськогосподарського значення. Кожне реєстрове слово складається з словникової статті, що у свою чергу має наступну будову: 1) заголовне слово, 2) транскрипція терміна, 3) переклад терміна українською та іншими мовами, 4) визначення терміна англійською мовою, 5) назви джерела (де було взято визначення), 6) приклади вживання терміна, 7) назва джерела, з якого було взято приклад, 8) ілюстрація до терміна. Якщо термін, який включений у словникову статтю є словосполученням, то ключове слово терміна визначається як заголовне слово і до нього подається еквівалент перекладу (для словникового реєстру такого типу словника слова-терміни однієї мови подаються еквівалентами мови перекладу), потім нижче подається переклад цілого словосполучення терміна за правилами перекладу, так само – і аббревіатури.

Список літератури:

1. Англійсько-французько-німецько-український словник термінології Європейського Союзу. Київ : К.І.С., 2007. 226 с.
2. Байдак Л.І., Дацько О.В., Камінська Н.М., Курінний О.В. Profound English for the students of agriculture: Навчальний посібник з англійської мови для студентів I курсу сільськогосподарських вищих навчальних закладів (поглиблене вивчення) / за ред. О.М. Кобжева. Суми : Довкілля, 2004. 336 с.
3. Білоус В.І. Іноземна мова за професійним спрямуванням. Київ : НМЦ, 2013. 108 с.
4. Волянський М.С., Березова Л.В. Термінологічний словник. Київ, 2018. 428 с.
5. Воронка Г. Формування реєстру загального перекладного словника. *Вісник Книжкової палати*. 2014. № 2. С. 8–10.
6. Гемінова Н.В., Красносельская Т.А., Усовский Б.Н. Англо-русский сельскохозяйственный словарь / под ред. Т.А. Красносельской. Москва : ОГИЗ, 1944. 332 с.
7. Докштейн С.Я., Макарова Е.А., Радомина С.С. Практический курс перевода научно-технической литературы (английский язык). Изд. 2-е, исправл. Москва : Военное издательство, 1967. 496 с.
8. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Вінниця : Нова книга, 2001. 303 с.
9. Караулов Ю.Н. Лингвистическое конструирование и тезаурус литературного языка. АН СССР, Ин-т языкознания. Москва : Наука, 1981. 367 с.
10. Конопляник Л.М. Особливості укладання нових галузевих словників (на прикладі англо-українського словника з фізики). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія*. 2014. Вип. 11. Т. 1. С. 119–122.
11. Кондратюк С.Ю., Муляр О.Д., Рибак Т.М., Журавель С.В., Трухній Л.М. Англійська мова. Навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 136 с.
12. Олійник А.Д., Поліщук А.В., Волошина Г.Г. Англійська мова. Навчальний посібник для студентів вищих аграрних закладів освіти. Київ : НАУ, 2011. 248 с.
13. Олійник А.Д., Волошина Г.Г., Поліщук А.В. Англійська мова: метод. посіб. для студ. вищ. аграр. закладів освіти. Київ : НАУ, 2005. 223 с.
14. Партико З.В. Особливості укладання й сфери застосування словника-мінімуму української мови для студентів-іноземців. Стиль і текст. Інститут журналістики. URL: <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1477>
15. Піхтовнікова Л.С., Морозов І.В., Зембінська Т.М., Семененко Л.О., Богущка Т.Г. Українсько-англійський словник термінів сільськогосподарської техніки. Ukrainian – English Dictionary of Agricultural Machinery Terms. Харків : Колегіум, 2008. 182 с.
16. Пономаренко О.Г., Найдьонова А.В., Мудра С.В. Bachelor English course for technical and agrobiological specialities. Національний університет біоресурсів і природокористування України. Київ : ЦП «Компринт», 2017. 360 с.
17. Рижкова В.В., Величко А.М. Актуальні проблеми прикладної лексикографії: специфіка укладання друкованих термінологічних словників вузької спеціалізації (галузь авіаційного двигунобудування). *Гуманітарний часопис*. 2016. № 3. С. 75–82.
18. Сільчук О.В. English for students of agriculture: навч. посібник. Київ : Ліра-К, 2016. 216 с.
19. Сидорук Г.І. Англо-український українсько-англійський словник базових аграрних термінів. Київ : ВЦ НУБіП України, 2015. 544 с.
20. Снітинського В.В., Богуслава В.О., Дринчі В.М. Англійсько-українсько-російський словник скорочень з аграрної інженерії. Київ : АртЕк, 2018. 452 с.
21. Тішечкіна К.В. Сільськогосподарські терміни в україномовних та англійськомовних словниках. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова*. Серія 9. Сучасні тенденції розвитку мов: збірник наукових праць / за ред. В.І. Гончарова. Київ : НПУ імені М.П. Драгоманова, 2014. Випуск 11. С. 232–237.
22. Тимкова В.А., Гальчак Н.П., Дакалюк О.О., Матієнко О.С. “English for Future Agronomists” : Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів за спеціальністю «Агрономія». Вінниця, 2008. 192 с.
23. Тимошук Н.М., Довгань Л.І., Дакалюк О.О., Гарник А.А. “English”: Вінниця, 2010. 174 с.
24. Ткачова Є., Мочалов С. Англійсько-український сільськогосподарський словник. Agricultural dictionary English-Ukrainian. Київ : Перун, 2017. 704 с.
25. Фомина Т.Н. Англо-русский словарь по агрономии и агропочвоведению. English-Russian dictionary on Agronomy and Soil sciences. Москва : РГАУ-МСХА имени К.А. Тимирязева, 2014. 77 с.
26. Цьовх О. Тематичний англо-український – українсько-англійський сільськогосподарський словник. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 1999. 375 с.
27. Neil O’Sullivan, James D.Libbin. Career paths: Agriculture. Express Publising. 2011. 39 p.
28. Cambridge Dictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org/>
29. Oxford dictionary. URL: <https://en.oxforddictionaries.com/>

References:

1. K.I.S. (2007). Angliysko-frantsuzko-nimetsko-ukrayinskiy slovník terminologiyi Yevropeyskogo Soyuzu [English-French-German-Ukrainian dictionary of European Union terminology]. Kyiv : K.I.S.
2. Bajdak L.I., Datsko O.V., Kaminska N.M., Kurinniy O.V. (2004). Profound English for the students of agriculture: Navchalniy posibnik z angliyskoyi movi dlya studentiv I kursu silskogospodarskih vischih navchalnih zakladiv (pogliblene vivchennya) [Profound English for the students of agriculture]. Sumi : Dovkillya. (in Ukrainian).
3. Bilous V.I. (2013). Inozemna mova za profesiynim spryamuvanniam [Professionally-oriented foreign language]. Kyiv : NMTs. (in Ukrainian).
4. Volyanskiy M.S., Berезova L.V. (2018). Terminologichniy slovník [dictionary of terms]. Kyiv.
5. Voronka G. (2014). Formuvannya reestru zagalnogo perekladnogo slovníka [Register compiling for typical translation dictionary]. *Visnyk Knizhkovoyi palaty*, no 2, pp. 8–10.
6. Geminova N.V., Krasnoselskaya T.A., Usovskiy B.N. (1944). Anglo-russkiy selskohozyaystvenniy slovar [English-Russian dictionary of agricultural terms]. Moscow : OGIS.

7. Dokshteyn S.Ya., Makarova E.A., Radominova S.S. (1967). *Prakticheskiy kurs perevoda nauchno-tehnicheskoy literatury (angliyskiy yazyk)* [Manual for practical translation of scientific and technical texts]. Moscow : Voennoe izdatelstvo.
8. Karaban V.I. (2001). *Pereklad angliyskoyi naukovoey i tehnicnoy literatury* [Translation of the English scientific and technical texts]. Vinnitsya : Nova kniga.
9. Karaulov Y.N. (1981). *Lingvisticheskoe konstruirovaniye i tezaurus literaturnogo yazyika* [Linguistic structure and literary language thesaurus]. Moscow : Nauka.
10. Konoplyanik L.M. (2014). *Osoblivosti ukladannya novih galuzevih slovniv (na prikladI anglo-ukrayinskogo slovnika z fizyki)* [Peculiarities of the new industrial dictionaries compiling]. *Naukoviy visnik of International Humanitarian University*, no. 11, pp. 119–122.
11. Kondratyuk S.Y., Mulyar O.D., Ribak T.M., Zhuravel S.V., TruhnIy L.M. (2008). *Angliyska mova, navchalniy posibnik*. Kyiv : Tsentri uchbovoyo literatury.
12. Oliynik A.D., Polischuk A.V., Voloshina G.G. (2011). *Angliyska mova, navchalniy posibnik dlya studentiv vischih agrarnih zakladiv osvity*. Kyiv : NAU.
13. Oliynik A.D., Voloshina G.G., Polischuk A.V. (2005). *Angliyska mova: metod. posib. dlya stud. visch. agrar. zakladiv osviti*. Kyiv : NAU.
14. Partiko Z.V. (2004). *Osoblivosti ukladannya y sferi zastosuvannya slovnika-minimumu ukrayinskoyi movi dlya studentiv-inozemtsiv. Stil i tekst*. [Compiling and application peculiarities of the Ukrainian dictionary (mini size) for foreign students. Style and text]. URL: <http://journal.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1477>
15. Pihovnikova L.S., Morozov I.V., Zembinska T.M., Semenenko L.O., Bogutska T.G. (2008). *Ukrayinsko-angliyskiy slovnik terminiv silskogospodarskoyi tehniki* [Ukrainian-English Dictionary of Agricultural Machinery Terms]. Harkiv : Collegium.
16. Ponomarenko O.G., Naydonova A.V., Mudra S.V. (2017). *Bachelor English course for technical and agrobiological specialities*. Kyiv : TsP, Komprint.
17. Rizhkova V.V., Velichko A.M. (2016). *Aktualni problemi prikladnoy leksikografii: spetsifika ukladannya drukovanih terminologichnih slovniv vuzkoyi spetsializatsiyi (galuz aviatyynogo dvigunobuduvannya)* [the issue of practical lexicography: compiling of paper dictionaries of specific terms (aviation engine construction)]. *Gumanitarniy chasopys*, no 3, pp. 75–82.
18. Silchuk O.V. (2016). *English for students of agriculture : Navch posibnik* [English for students of agriculture]. Kyiv : Lira-K.
19. Sidoruk G.I. (2015). *Anglo-ukrayinskiy-ukrayinsko-angliyskiy slovnik bazovih agrarnih terminiv* [English-Ukrainian-Ukrainian-English dictionary of mian agricultural terms]. Kyiv : NUBIP.
20. Snitinskogo V.V., Boguslava V.O., Drinchi V.M. *Angliysko-ukrayinsko-rosiyskiy slovnik skorochen z agrarnoyi inzheneriyi* [English-Ukrainian-Russian dictionary of agricultural engineering abbreviation]. Kyiv : ArtEk.
21. Tishechkina K.V. (2014). *Silskogospodarski termini v ukrayinomovnih ta anglomovnih slovnikah* [Agricultural terms in Ukrainian and English dictionaries]. *Naukoviy chasopis of National Pedagogical Dragomanov University*, no 11, pp. 232.
22. Timkova V.A., Galchak N.P., Dakalyuk O.O., Matienko O.S. (2008). *Navchalniy posibnik dlya studentiv vischih navchalnih zakladiv za spetsialnistyu „Agronomiya”* [English for Future Agronomists]. Vinnitsya.
23. Timoschuk N.M., Dovgan L.I., Dakalyuk O.O., Garnik A.A. (2010). *English*. Vinnitsya.
24. Tkachova E., Mochalov S. (2017). *Angliysko-ukrayinsky silskogospodarskiy slovnik* [English-Ukrainian agricultural dictionary]. Kyiv : Perun.
25. Fomina T.N. (2014). *Anglo-russkiy slovar po agronomii i agropochvovedeniyu* [English-Russian dictionary of Agronomy and Soil sciences]. Moscow : RGAU-MSHA of K.A. Timiryazeva.
26. Tsovh O. (1999). *Tematichniy anglo-ukrayinskiy-ukrayinsko-angliyskiy silskogospodarskiy slovnik* [English-Ukrainian-Ukrainian-English dictionary of agricultural terms]. Lviv : LNU of Ivana Franka.
27. Neil O'Sullivan, James D.Libbin. *Career paths: Agriculture*. Express Publishing. 2011. 39 p.
28. Cambridge Dictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org/>
29. Oxford dictionary. URL: <https://en.oxforddictionaries.com/>